

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 304/2022-31

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a zo sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených JUDr. Lubomírom Müllerom, euroadvokátom, Symfonická 9, Praha, Česká republika, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 5/2017 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 5/2017 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Bratislava I **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 5/2017 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľom **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie každému v sume **800 eur**, ktoré im **j e** Okresný súd Bratislava I **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
4. Okresný súd Bratislava I **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľom trovy konania v sume **650,28 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 304/2022-12 zo 14. júna 2022 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľov vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 5/2017 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Sťažovatelia sú v napadnutom konaní právnymi nástupcami pôvodného žalobcu (manžela a otca), ktorý sa žalobou doručenu okresnému súdu 10. februára 2017 domáhal zaplatenia sumy 1 099,52 eur s príslušenstvom z titulu nároku na náhradu škody spôsobenej štátom pri výkone verejnej moci. Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom z 27. novembra 2018, ktorým žalobu zamietol (výrok I) a žalovanej nárok na náhradu trov konania nepriznal (výrok II). Na základe odvolania podaného pôvodným žalobcom Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 8 Co 164/2019-140 z 27. septembra 2019 (právoplatným 15. novembra 2019) napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3. Pôvodný žalobca ██████████ zomrel. Okresný súd uznesením z 28. decembra 2021 rozhodol, že pokračuje v konaní na strane žalobcu namiesto žalobcu s osobami: 1. ██████████, ██████████, ██████████, ██████████, 2. ██████████, ██████████, ██████████, ██████████, 3. ██████████, ██████████, ██████████, ██████████, 4. ██████████, ██████████, ██████████, ██████████, a 5. ██████████, ██████████, ██████████, ██████████.

II.

Argumentácia sťažovateľov

4. Sťažovatelia argumentujú, že napadnuté konanie trvá neprimerane dlho, a to päť rokov, pričom uznávajú, že protiepidemiologické opatrenia mohli spôsobiť určité predĺženie konania, avšak žaloba bola podaná viac ako tri roky pred vznikom epidémie a v lete roku 2020 začali slovenské súdy opäť fungovať. Konanie má pre nich značný význam, pretože predmetný spor pramení z nezákonného odsúdenia ich právneho predchodcu za minulého režimu a jeho následnej rehabilitácie. Ide o stav dlhotrvajúcej právnej neistoty, ktorá sťažovateľom spôsobuje ďalšiu ujmu nadväzujúcu na dobu, ktorú ich právny predchodca (a živiteľ zároveň) strávil protiprávne vo väzení.

5. Vzhľadom na uvedené sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd o ich ústavnej sťažnosti rozhodol nálezom, ktorým vysloví porušenie nimi označených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní, prikáže okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietahov a prizná im finančné zadosťučinenie každému v sume 1 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľov

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

6. Ústavný súd vyzval predsedu okresného súdu na vyjadrenie sa k podanej ústavnej sťažnosti. Vo svojom podaní z 30. júna 2022 predseda okresného súdu uviedol, že vo veci sťažovateľov došlo dvakrát k zmene zákonného sudcu, preto zasiela vyjadrenie aktuálne vo veci konajúceho sudcu, ktorému bola vec pridelená 11. októbra 2021 a s ktorého vyjadrením sa stotožňuje v celom rozsahu, pretože je vecné a komplexné. Nad rámec uvedeného poukázal na celkovú zaťaženosť sudcov a zamestnancov okresného súdu a poddimenzovanie jeho aktuálneho stavu. Zákonný sudca vo svojom podaní z 28. júna 2022 uviedol, že z objektívneho hľadiska nemohlo dôjsť k porušeniu žiadnych základných práv sťažovateľov, pretože po smrti pôvodného žalobcu (██████████) na jeho miesto vstúpilo päť nových žalobcov (z ktorých sú traja sťažovateľmi) až uznesením okresného súdu z 28. decembra 2021. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľov bola ústavnému súdu doručená 18. februára 2022, je zjavné, že *«tunajší súd ešte ani nestihol poriadne so sťažovateľmi ako s novými žalobcami konať a o necelý mesiac už pociťujú taký zásah do svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, že podali rovno ústavnú sťažnosť. Základné práva sú neprenositelné (napr. rozsudok ESLP z 2.2.2006, č. 55955/00, § 22-24), čiže sťažovatelia nemôžu odvodzovať, že ak by aj došlo zo strany tunajšieho súdu do zásahu do práv ich právneho predchodcu (čo vylučujem), že by dôsledky vyplývajúce z porušenia tohto práva prešli na sťažovateľov ako dedičov. Pritom nárok na primerané finančné zadostučinenie je tzv. satisfakčným nárokom, ktorý podľa občianskeho práva má k veriteľovi výsostne osobný charakter a jeho smrťou definitívne zaniká aj keď má majetkový charakter a to dokonca aj vtedy, ak boli priznané súdnym rozhodnutím (R 20/1966, R 31/1973, R 2/2015). Sťažovatelia tak môžu uplatňovať len, ak by bolo zasiahnuté do ich základného práva. Treba povedať, že nejde o konanie o ústavnej sťažnosti, v prípade ktorého by poručený počas konania o ústavnej sťažnosti zomrel s tým, že sťažovatelia vstúpili do konania počas konania. Ide o konanie o ústavnej sťažnosti, ktoré bolo iniciované sťažovateľmi nanovo na základe vlastnej sťažnosti sťažovateľov, pretože právny zástupca zistil, že pôvodný žalobca zomrel a podal ju už v čase, kedy už pôvodný žalobca zomrel (viď Rvp 5/2022). Ide teda presne taký prípad, aký riešil ESLP vo veci Ciobanu, kedy ESLP neakceptoval vstup dediča do konania, lebo konanie bolo začaté v čase, kedy viac ako pol roka „obeť“ porušenia základných práv už nežila (rozsudok Ciobanu proti Rumunsko, z 16. 12. 2003, č. 52414/99). Inými slovami, sťažovatelia nemôžu mať postavenie „obete“ porušenia základných práv, keďže zúčastnení sú v spore len od januára 2022. Preto podľa mojej mienky sú dané všetky dôvody pre to, aby ÚS sťažnosť zamietol v celom rozsahu.»*. Zákonný sudca taktiež poukázal na predmet napadnutého konania, ktorým je náhrada škody pozostávajúca z trov obnoveného trestného konania. V tejto súvislosti sa mu odkaz sťažovateľov na to, že pôvodný žalobca bol ich živiteľ, javí minimálne zvláštny, keďže škoda, ktorá mala vzniknúť počas obnoveného trestného konania, vznikla v rokoch 2003 až 2014, teda v čase, keď len najmladší zo sťažovateľov mal v roku 2003 už 37 rokov, resp. v roku 2014 už 48 rokov. Následne vo svojom podaní obsiahol chronologický prehľad úkonov vykonaných v napadnutom konaní od momentu, keď sa stal vo veci zákonným sudcom, a v závere konštatoval, že rozumie sťažovateľom, že vnímajú subjektívne, že spor ich právneho predchodcu trvá dlho, avšak na túto dĺžku konania má vplyv hlavne pandémie COVID-19, ktorá vypukla pár

mesiacov po tom, čo bola vec vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie odvolacím súdom. Za obdobie zbytočných prietáhov v konaní nemožno považovať obdobie pretrvávania pandémie, pre ktorú sa veci, ktoré neboli neodkladné, nepojednávali, a obdobie od úmrtia žalobcu ( ) do momentu, keď nadobudlo právoplatnosť dedičské rozhodnutie (26. októbra 2021), pretože na jeho závery musel okresný súd čakať, aby mohol v konaní pokračovať.

III.2. Replika sťažovateľov:

7. Vyjadrenie okresného súdu (aj zákonného sudcu) doručil ústavný súd sťažovateľom, ktorí vo svojom podaní poukázali na to, že pôvodný žalobca podal žalobu 10. februára 2017 a ešte za života (27. marca 2020) podal sťažnosť na prietahy predsedovi okresného súdu, ktorý vo veci žalobcu dal príslub, že bude vec sledovať, aby pojednávanie mohlo byť nariadené do troch mesiacov od skončenia protiepidemiologických opatrení, avšak vec nebola skončená ani do smrti pôvodného žalobcu a dosiaľ nie je skončená. Prietahy a dĺžku napadnutého konania nie je možné posudzovať len od momentu pridelenia veci súčasnému zákonnému sudcovi, ale brať ohľad na to, že žaloba bola podaná pred približne päť a pol rokom a konanie nie je skončené. Poukázali na to, že v konaní o ústavnej sťažnosti nevystupujú ako dedičia, ale ako právni nástupcovia pôvodného žalobcu. Podľa názoru sťažovateľov rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), na ktorý poukázal zákonný sudca (rozsudok Ciobanu proti Rumunsko zo 16. 12. 2003, č. 52414/99), nie je na vec sťažovateľov aplikovateľný, pretože ide o odlišnú problematiku. Pozostalí po pánovi Ciobanu podali sťažnosť na ESLP v jeho mene, pričom plná moc k jeho zastupovaniu zanikla jeho smrťou. Vo veci sťažovateľov rozhodol okresný súd o pokračovaní v konaní so sťažovateľmi ako právnymi nástupcami, čím vstúpili do práv a povinností pôvodného žalobcu. V nadväznosti na uvedené poukázali sťažovatelia na nález ústavného súdu č. k. IV. ÚS 240/2022 z 28. júna 2022, ktorý je na ich vec aplikovateľný. Vzhľadom na celkovú dĺžku napadnutého konania a jeho význam považujú nimi požadované finančné zadosťučinenie (aj s odkazom na judikatúru ústavného súdu) za primerané. V ďalšom sťažovatelia uviedli, že predmetom napadnutého konania je náhrada nákladov obhajoby, ktoré musel pôvodný žalobca vynaložiť, aby dosiahol zrušenie nezákonného rozsudku, na ktorého podklade bol väznený od roku 1964 do roku 1965. V tomto období mal jeden zo sťažovateľov len štyri roky a sťažovateľka (manželka pôvodného žalobcu) ostala sama doma s dieťaťom, teda pôvodný žalobca bol ich živiteľom.

8. Ústavný súd v zmysle § 58 ods. 3 prvej vety zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že na základe podaní účastníkov a spisu predloženého ústavnému súdu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Podstata námietok sťažovateľov v súvislosti s namietaným porušením ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote je založená na ich tvrdení, že k porušeniu týchto práv došlo nečinnosťou okresného súdu v napadnutom konaní.

10. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie už citovaných práv vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III.ÚS 154/06, II.ÚS 118/2019).

11. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III.ÚS 111/02, IV.ÚS74/02, III.ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07).

12. Ústavný súd si pre účely rozhodnutia o ústavnej sťažnosti vyžiadal súdny spis, s ktorého obsahom sa podrobne oboznámil.

13. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, predmetom napadnutého konania je peňažný nárok vo výške 1 099,52 eur s príslušenstvom ako náhrada škody pozostávajúca z nákladov konania obnoveného trestného konania, ktorý bol uplatnený právnym predchodcom sťažovateľov. Po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí do štandardnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Zo skutočností uvedených sťažovateľmi a okresným súdom ani z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd nezistil žiadnu takú okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver o právnej zložitosti veci. Ani pokiaľ ide o faktickú zložitosť, nie je namieste považovať tento spor za zložitý.

14. V konaní o ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov ústavný súd okrem zložitosti veci skúma aj to, akým spôsobom sa na prietahoch konania podieľa osoba, ktorá podala ústavnú sťažnosť vo veci porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd konštatuje, že z obsahu predloženého súdneho spisu nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by bolo možné pripísať na ťarchu sťažovateľov v súvislosti s doterajšou dĺžkou napadnutého konania.

15. K tvrdeniu zákonného sudcu, že sťažovatelia podali ústavnú sťažnosť len mesiac po tom, ako im bolo doručené uznesenie okresného súdu o pokračovaní s nimi v napadnutom konaní ako novými žalobcami, a preto nemohlo byť porušené ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ústavný súd konštatuje, že k ich vstupu do napadnutého konania na strane žalobcov došlo na základe univerzálnej sukcesie. V tejto súvislosti poukazuje na svoju judikatúru (napr. I. ÚS 197/05, IV. ÚS 514/2011), v zmysle ktorej si sťažovateľ môže uplatňovať právo na konanie bez zbytočných prietáhov aj pre štádium konania, ktoré jeho vstupu do konania (na základe univerzálnej sukcesie) predchádzalo. V súvislosti s poukazom zákonného sudcu na rozsudok ESLP vo veci Ciobanu v. Rumunsko zo 16. decembra 2003, ktorý podľa jeho názoru rieši prípad totožný s prípadom sťažovateľov, ústavný súd konštatuje, že to tak nie je, pretože v predmetnej veci bola sťažnosť podaná údajným právnym zástupcom osoby, ktorá, ako sa neskôr ukázalo, zomrela viac

ako pol roka pred podaním sťažnosti. Tomu zodpovedá situácia, keď právny zástupca pôvodného žalobcu podal na ústavnom súde ústavnú sťažnosť v jeho mene v čase, keď ten už nežil (o čom nemal vedomosť), a konanie o tejto ústavnej sťažnosti ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 60/2022-15 z 1. februára 2022 zastavil s odôvodnením, že sťažovateľ (pôvodný žalobca) nemal procesnú spôsobilosť na jej podanie. Ústavný súd v rámci odôvodnenia uznesenia zároveň konštatoval, že jeho právni nástupcovia môžu podať ústavnú sťažnosť vo svojom mene a v nej namietať porušenie práva na prejednanie veci bez prieťahov, k čomu aj podaním predmetnej ústavnej sťažnosti došlo.

16. Ústavný súd napokon hodnotil aj samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní. Zo súdneho spisu okresného súdu, ako aj z vyjadrení účastníkov konania ústavný súd zistil, že napadnuté konanie sa vyznačuje viacerými obdobiami absolútnej nečinnosti okresného súdu, *in concreto* i) od 10. februára 2017 (okresnému súdu bola doručená žaloba právneho predchodcu sťažovateľov) do 31. júla 2017 (okresný súd v prejednávanej veci nariadil termín pojednávania na 20. marec 2018), ii) od 31. júla 2017 (okresný súd nariadil termín pojednávania) do 12. decembra 2017 (okresný súd vyzval žalovanú na vyjadrenie k podanej žalobe) a iii) od 15. novembra 2019 (nadobudlo právoplatnosť uznesenie Krajského súdu v Bratislave z 27. septembra 2019, ktorým bol zrušený rozsudok okresného súdu a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie) do 15. novembra 2021 (okresný súd lustráciou zistil, že pôvodný žalobca ██████████ zomrel).

17. V rámci hodnotenia postupu okresného súdu v napadnutom konaní vychádzal ústavný súd aj zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prieťahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

18. Neefektívnosť v postupe okresného súdu v napadnutom konaní potvrdzuje zrušenie jeho rozsudku z 27. novembra 2018 odvolacím súdom a vrátenie mu veci na ďalšie konanie s odôvodnením, že *„nedostatky odôvodnenia napadnutého rozsudku sú pritom takého charakteru, že ani odvolací súd nemá prakticky žiadnu možnosť preskúmať vecnú správnosť napadnutého rozsudku...nedostatky odôvodnenia napadnutého rozsudku sú takého rozsahu a povahy, že postupom súdu prvej inštancie došlo k porušeniu procesných práv žalobcu do takej miery, že tým bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces...“*.

19. Podľa ústavného súdu bola pre posúdenie predmetného konania zásadná aj skutočnosť, že postup okresného súdu ostal rovnako neefektívny a obdobia nečinnosti v napadnutom konaní sa opakovali aj po tom, ako bola vec sťažovateľov upovedomením predsedu okresného súdu (z 20. apríla 2020) zaradená medzi sledované veci do času nariadenia termínu pojednávania s kontrolou jeho nariadenia najneskôr v lehote troch mesiacov po ukončení protiepidemiologických opatrení. Od uvedeného momentu až do smrti žalobcu (██████████), teda takmer dvanásť mesiacov bol okresný súd vo veci nečinný a úmrtie žalobcu zistil až lustráciou vykonanou po uplynutí ďalších siedmich mesiacov (15. novembra 2021), pričom v uvedenom období bolo aj právoplatne skončené dedičské konanie po pôvodnom žalobcovi (26. októbra 2021). Dôvodom nekonania okresného súdu v období po smrti pôvodného žalobcu teda nebola skutočnosť, že okresný súd čakal ako dopadne dedičské konanie, ako tvrdí vo veci konajúci zákonný sudca, ale nedôvodná nečinnosť okresného súdu, keďže v uvedenom období súd nemal vedomosť o úmrtí pôvodného žalobcu v napadnutom konaní. Prijaté opatrenie predsedom okresného súdu tak ostalo

bezvýsledné, čo je z pohľadu prieskumu postupu (a prístupu) okresného súdu relevantné bez ohľadu na prekrytie s popísanou okolnosťou (ktorá nastala).

20. K argumentácii okresného súdu v súvislosti s nekonaním pojednávania kvôli existencii objektívnej skutočnosti (pandémia ochorenia COVID-19) dáva ústavný súd do pozornosti, že, samozrejme, prihliada na túto objektívnu skutočnosť (uvedené ústavný súd zohľadnil aj vo svojich niektorých predchádzajúcich rozhodnutiach, napr. vo veciach pod sp. zn. I. ÚS 504/2020, I. ÚS 550/2020, I. ÚS 42/2020 či I. ÚS 109/2021, pozn.) a rovnako tak vníma aj prijaté právne opatrenia, ako aj celkovú spoločenskú situáciu v tomto období, ktoré mali nepochybne vplyv aj na priebeh napadnutého konania a pre okresný súd znamenali vytvorenie objektívnej prekážky, aby vo veci sťažovateľov mohol vykonať pojednávanie a vo veci meritórne rozhodnúť. Avšak v okolnostiach danej veci musí ústavný súd zdôrazniť, že okresný súd do uvedenia týchto opatrení do praxe (ktoré sa týkajú určených období v roku 2020 až 2022) mal takmer tri roky (od februára 2017) na to, aby vykonal súdne pojednávania a meritórne rozhodol, a preto je potrebné predstavenú argumentáciu okresného súdu v tejto časti odmietnuť ako neopodstatnenú.

21. Vzhľadom na už uvedené skutočnosti ústavný súd uzatvára, že v prípade sťažovateľov nepochybne došlo k porušeniu ich základného práva na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

22. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

23. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd v napadnutom súdnom konaní zistil porušenie označeného základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.1. Primerané finančné zadosťučinenie:

24. Okrem vyslovenia porušenia svojich práv sťažovateľa v sťažnostnom návrhu požiadali, aby im ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie každému v sume 1 000 eur. Svoj návrh odôvodňujú neprimeranou dobou trvania napadnutého konania, ako aj pocitom právnej neistoty s dôrazom na predmet napadnutého konania (bod 7 tohto nálezu).

25. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

26. Z dôvodu právneho nástupníctva sťažovateľov (body 3 a 15 tohto nálezu) a v spojení s fundamentálnou vlastnosťou základných práv, ktoré sa svojím obsahom viažu na konkrétny subjekt (čl. 12 ústavy), sa dostatočne odôvodňuje záver, že intenzita zásahu do označených práv a slobôd nemôže byť u právnych nástupcov – *in abstracto* identická s rozsahom porušenia práv a slobôd subjektov, ktoré sú účastníkmi rozporovaného konania od jeho úplného začiatku (m. m. III. ÚS 511/2014, III. ÚS 309/2015, I. ÚS 462/2019). Vzhľadom na konštatovanú nečinnosť okresného súdu, ako aj jeho neefektívny postup v napadnutom konaní, právne následky univerzálnej

sukcesie (bod 15 tohto nálezu) a rozsah porušenia označených práv sťažovateľov, ktorí sa subjektom napadnutého konania stali v roku 2021, považoval ústavný súd priznanie sumy 800 eur za primerané finančné zadost'učinenie (bod 3 výroku tohto nálezu; návrhu na priznanie vyššej sumy nevyhovelo výrokom 5 nálezu).

V.

Trovy konania

27. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v dôsledku ich právneho zastúpenia. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

28. V zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina výpočtového základu vo veciach zastupovania pred ústavným súdom, ak predmet sporu nie je možné oceniť peniazmi. Predmetom konania pred ústavným súdom je ochrana základných práv a slobôd, ktorá nie je oceníteľná peniazmi.

29. Podľa § 13 ods. 2 vyhlášky základná sadzba tarifnej odmeny sa zníži o 50 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb.

30. Úhradu trov konania priznal ústavný súd sťažovateľom v rozsahu za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) vykonané v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 vyhlášky.

31. Tarifná odmena za jeden úkon právnej služby v roku 2022 predstavuje sumu 193,83 eur a režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) sumu 11,63 eur. Náhrada za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2022 pri zastupovaní troch osôb $[(2 \times 96,92 \text{ eur}) \times 3]$ spolu s režijným paušálom $[(2 \times 11,63 \text{ eur}) \times 3]$ predstavuje celkovú sumu 651,30 eur. Vzhľadom na skutočnosť, že právny zástupca sťažovateľov si uplatnil nárok na náhradu trov konania za uvedené úkony v nižšej sume (vychádzajúc z vyúčtovania trov konania vo vyjadrení z 30. júla 2022), ústavný súd mu priznal ním uplatnenú náhradu trov konania vo výške 650,28 eur (bod 4 výroku tohto nálezu). Náhradu za tretí úkon právnej služby – vyjadrenie z 30. júla 2022 ústavný súd nepriznal, pretože obsah doručeného vyjadrenia nepovažoval za taký, ktorý by prispel k bližšiemu objasneniu posudzovanej veci.

32. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

33. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. septembra 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu